

De store spørgsmål for de mindste

Findes der mon et bedre sted til at undres over og tale om de store spørgsmål i livet end i kirken? I kirkens rum er der højt til loftet – i både fysisk og åndelig forstand. Børnetjenesten inviterer børn i alderen 5-6 år på opdagelsesrejse i troens univers med plads til netop at undre sig over livets store spørgsmål, såsom: »Hvad sker der, når vi dør?«, »hvad er en god ven?« og »kan man tilgive alt?«

Af Naja Månsson, idétager og udvikler af Børnetjenesten

Sæt i gang med at lege – »Dem der mener ...«

Læg et reb, der deler rummet/området i to. Børnene bliver stillet en række spørgsmål, som de skal forholde sig til og argumentere for. Hvis de er enige i udsagnet, skal de flytte sig, hvis de er uenige bliver de stående.

Spørg fx

- Dem, der mener, at man kan have mere end én bedste ven, flytter sig
- Dem, der mener, Gud er en mand, flytter sig
- Dem, der mener, at der findes ånd i mennesker, flytter sig
- Dem, der mener, at mennesker er onde, flytter sig
- Dem, der mener, at man kan tilgive alt, flytter sig.

Er der to børn, som er uenige, må de hver argumentere for deres mening. Måske kan de blive enige, måske ikke.

Legen åbner op for børnenes naturlige undren, og den fordrer, at de tager stilling til deres meninger, også selv om der ikke nødvendigvis er et entydigt svar.

FAKTA

Tanken bag Børnetjenesten blev skabt i Messiaskirken i Charlottenlund af daværende kirkesanger Naja Månsson. Naja er uddannet klassisk sanger fra Det Fynske Musikkonservatorium. Naja Månsson har udviklet konceptet sammen med kirketjener Leif Hygild, der er uddannet keramiker fra Danmarks Designskole. Børnetjenesten vandt Helsingør Stifts initiativpris 2016. Børnetjenesten samarbejder i dag med Danmarks Kirkelige Medie Center.

KONCEPTET

I Børnetjenesten er dagen inddelt i nogle faste faser: Dagen indledes altid med en halv times samtale omkring lysgloben. Her introducerer vi børnene for den højtid, som vi skal arbejde med de næste to dage. Børnetjenesten er opbygget over i alt seks særlige højtider fordelt på hele året. Disse er høst, allehelgen, jul, fastelavn, påske og pinse.

I Børnetjenesten handler pinsen om forvandling – om hvordan Helligånden blæste liv i os og samlede os, så vi kan forstå hinanden. Det handler selvfølgelig også om kirkens fødselsdag. Hvordan kan dette forklares, at der findes en Hellig Ånd? Børnene taler frit om ånd. »Hvad er en ånd?« Der kommer mange bud på, hvad en ånd kan være. »Vores åndedræt er en slags ånd,« siger et barn. Et andet barn siger: »Vi har alle ånd i os. Det kan vi se, når vi er ude i frostvejr«. Børnene byder ind, lytter til hinanden og træner derved deres evne til at kunne argumentere for deres meninger. Dette kan ses som et første indblik og øvelse i at leve i et åbent demokrati, hvor der er mange meninger at forholde sig til og anerkende. Den voksnes opgave er at stille udfordrende spørgsmål, som kan vække børnenes interesse for at undersøge dilemmaet/temaet nærmere.

Det tager tid at træne denne disciplin og meget koncentration både for børnene og for den voksne. Børnetjenesten bidrager således også til, at børn og voksne bliver bedre til at forstå og acceptere hinandens forskellige meninger og forståelser.

»Børnetjenesten bidrager således også til, at børn og voksne bliver bedre til at forstå og acceptere hinandens forskellige meninger og forståelser.«

BØRN ER FØDT NYSGERRIGE

Børn undersøger og søger at forstå deres omverden fra fødslen. Børn har brug for nærværende voksne til at understøtte dem i deres søgen og forståelse – at blive hørt og talt med. Dette gælder de

dagligdags ting i tilværelsen, men også – og ikke mindst – de mere eksistentielle spørgsmål. Dette lader sig bedst gøre, når der skabes et trygt rum, hvor børnene får tid til at fordybe sig og mulighed for at tale sammen med andre børn sammen med voksne, der har erfaring i og viden om at samtale med børn om de spørgsmål, som vi ofte ikke kender præcise svar på.

»Når den filosofiske samtale lykkes, opleves et helt særligt fællesskab mellem de deltagende børn og voksne.«

TILGANGEN

Det stiller krav til den voksne om at skabe en ligeværdig og åben samtale i en gruppe af børn i 5-6 års alderen. En grundlæggende fejl kan være, at det ikke er børnenes perspektiv, der dominerer samtalen. Normalt er det den voksne, der i samtaler med børn har valgt temaet, og som har en klar plan med, hvor samtalen skal bevæge sig hen, og hvad børnene forventes at lære. Denne traditionelle tilgang til børns læring og tilegnelse af forståelse egner sig ikke til arbejdet med mere filosofiske og eksistentielle spørgsmål og temaer.

I en filosofisk samtale sættes børns spørgsmål, tanker og erfaringer i centrum. Det er børnenes egne forståelser, der skal på banen – og udfordres. Når den filosofiske samtale lykkes, opleves et helt særligt fællesskab mellem de deltagende børn og voksne. Det vil være lige så krævende for den voksne at komme frem til gode svar, som det vil være for børnene.

Det er således ikke den voksne, der formidler viden til børnene, men børn og voksne, som sammen skaber nye indsigter og forståelser. En filosofisk samtale undersøger en sag fra flere sider. Samtalen er åben for alle spørgsmål og er villig til at forholde sig til alle svar.

Derfor skal den voksne kunne tåle at blive konfronteret med spørgsmål, stillet af et barn, som hun eller han ikke kan give et præcist og fyldestgørende svar på. Børnene skal have tillid til, at de kan udtrykke deres egne idéer og tanker i et åbent rum. De skal kunne tale om alt, også selvom det måske ikke helt passer, eller ikke helt er i overensstemmelse med temaet.

Det er netop i alderen 5-6 år, at den spirende interesse for tro på et mere abstrakt plan helt naturligt modnes. Derfor er det oplagt, at folkekirken hilser børnene velkommen uden at være dogmatisk, men i stedet er lyttende og giver dem inspiration til at videreudvikle deres naturlige interesse for det, som vi voksne ikke kan give simple svar på.

I Børnetjenesten har børnene bl.a. komponeret deres egne helligåndssalmer, tilberedt den sidste nadver, været i kirkens stjernebiograf, pakket De Vise Mænds kuffert og været på skattejagt på den lokale kirkegård. Alle aktiviteterne er beskrevet på Børnetjenestens hjemmeside: www.boernetjenesten.dk

I den filosofiske samtale taler børnene sammen på en struktureret måde for at komme frem til gode svar på et dilemma eller et tema. Drejer det sig om højtiden allehelgen, kan dilemmaet udtrykkes i følgende spørgsmål: »Hvad sker der, når vi dør?«

Den største gave, vi i Børnetjenesten har fået, er, når børnene besøger kirken med deres forældre,

ofte i forbindelse med en dåb eller en børnegudstjeneste, og føler sig hjemme. Som flere af børnene har sagt: »Mor, det er min kirke«. Måske kan Børnetjenesten, fordi konceptet er udtænkt som et undrende og fordybende værested, plante et frø hos børnene, så de føler sig hørt og forstået og der igennem åbne for, at kirken ser dem igen senere i livet.

FAKTA

Børnetjenesten er et ikke-forkyndende koncept, der byder børnehavebørn og pædagoger ind i kirken. Børnene kommer på besøg seks gange om året af todagesforløb. Konceptet indeholder filosofiske samtaler, kreative aktiviteter, sang, leg og fordybelse.

Læs mere om Børnetjenesten på www.boernetjenesten.dk

Kontakt: info@najamaansson.dk eller telefon 50413327